

บทที่ 3

แผนการทดลองและการดำเนินการวิจัย

3.1 แผนการทดลอง

ตลอดการทดลองใช้น้ำเสียจริงจากสะพานปลา จังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

3.1.1 ช่วงที่ 1 ศึกษากระบวนการยูเอเอสบีอย่างเดี่ยว เป็นการทดลองระดับห้องปฏิบัติการ ภาค วิชาวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาสภาวะที่เหมาะสมของระบบ แบ่งออกเป็น 2 การทดลอง ดังนี้

3.1.1.1 การทดลองที่ 1 ศึกษาผลของการเติมแบคทีเรียคัดสายพันธุ์ต่อประสิทธิภาพของระบบ

3.1.1.2 การทดลองที่ 2 ศึกษาผลของความเร็วไหลขึ้นต่อประสิทธิภาพของระบบ

กำหนดให้ถังปฏิกรณ์ยูเอเอสบีที่ใช้ในการทดลอง มีจุลินทรีย์แตกต่างกัน เพื่อหาจุลินทรีย์ที่เหมาะสมในการทำงาน ลักษณะของจุลินทรีย์ที่ใช้ในถังปฏิกรณ์แต่ละชุดของการทดลองช่วงที่ 1 แสดงดังตาราง ที่ 3-1 และแผนการทดลองช่วงที่ 1 แสดงดังตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-1 ลักษณะของจุลินทรีย์ที่ใช้ในถังปฏิกรณ์แต่ละชุดของการทดลองช่วงที่ 1

ชุดที่	ลักษณะจุลินทรีย์
1	จุลินทรีย์ที่ใช้มาจากระบบยูเอเอสบี เป็นเม็ดขนาด 1-3 มม. จากโรงงานแปซิฟิก มาร์ริน ฟู๊ด จังหวัดสมุทรสาคร
2	จุลินทรีย์ที่ใช้มี 2 ลักษณะ คือ 1) เชื้อจากระบบยูเอเอสบี เป็นเม็ดขนาด 1-3 มม. จากโรงงานแปซิฟิก มาร์ริน ฟู๊ด จังหวัดสมุทรสาคร 2) เชื้อจุลินทรีย์คัดสายพันธุ์จากห้องปฏิบัติการ 10 เปอร์เซ็นต์ (โดยปริมาตร) เป็นเชื้อประเภทที่มีการเติมเพอร์ริกคลอไรด์ 0.1 เปอร์เซ็นต์
3	จุลินทรีย์ที่ใช้มี 2 ลักษณะ คือ 1) จุลินทรีย์จากระบบยูเอเอสบี เป็นเม็ดขนาด 1-3 มม. จากโรงงานแปซิฟิก มาร์ริน ฟู๊ด จังหวัดสมุทรสาคร 2) จุลินทรีย์คัดสายพันธุ์จากห้องปฏิบัติการ 10 เปอร์เซ็นต์ (โดยปริมาตร) เป็นเชื้อประเภทที่ไม่มีการเติมเพอร์ริกคลอไรด์

ตารางที่ 3-2 แผนการทดลองช่วงที่ 1

การทดลองที่	ชุดที่	เวลากักเก็บ (ชม.)	ความเร็วไหลขึ้น (ม./ชม.)	อัตราสูบน้ำเสีย (ลิตร/วัน)	อัตราสูบน้ำทั้งหมด เวียน(ลิตร/วัน)
1	1	12	1	4	44
	2	12	1	4	44
2	1	12	3	4	140
	2	12	3	4	140
	3	12	3	4	140

3.1.2 ช่วงที่ 2 ศึกษากระบวนการยูเอเอสบี - แอน็อกซิก - แอโรบิก เป็นการทดลองระดับต้นแบบ สาธิตนำร่อง โดยติดตั้งชุดอุปกรณ์และใช้น้ำเสียจากสะพานปลา จังหวัดสมุทรสาคร ส่วนยูเอเอสบี ศึกษาประสิทธิภาพการกำจัดสารอินทรีย์ในระยะยาวโดยเลือกยูเอเอสบี จากสภาวะที่เหมาะสมในช่วงแรก และส่วนแอน็อกซิก - แอโรบิก ศึกษาประสิทธิภาพการกำจัดไนโตรเจน โดยศึกษาอัตราการเวียนน้ำตะกอนจากส่วนแอโรบิกไปยังส่วนแอน็อกซิก แบ่งออกเป็น 2 การทดลอง ดังนี้

3.1.2.1 การทดลองที่ 1 ศึกษาประสิทธิภาพของระบบที่อัตราการเวียนน้ำตะกอนที่ 200 เปอร์เซ็นต์

3.1.2.2 การทดลองที่ 2 ศึกษาประสิทธิภาพของระบบที่อัตราการเวียนน้ำตะกอนที่ 400 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะของจุลินทรีย์ที่ใช้ในถังปฏิกรณ์แต่ละส่วนของการทดลองช่วงที่ 2 แสดงดังตารางที่ 3-3 และแผนการทดลองช่วงที่ 2 แสดงดังตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3-3 ลักษณะของจุลินทรีย์ที่ใช้ในการทดลองแต่ละถัง

ถังปฏิกรณ์ส่วน	ลักษณะจุลินทรีย์
ยูเอเอสบี	จุลินทรีย์ที่ใช้มี 2 ลักษณะ คือ 1) จุลินทรีย์จากระบบยูเอเอสบี เป็นเม็ดขนาด 1-3 มม. จากโรงงานแปซิฟิก มาร์รีน ฟูด จังหวัดสมุทรสาคร 2) จุลินทรีย์คัดสายพันธุ์จากห้องปฏิบัติการ เป็นแบคทีเรียประเภท Halophilic Bacillus ที่มีการเติมเฟอร์ริกคลอไรด์ 0.1 เปอร์เซ็นต์
แอน็อกซิก	แบคทีเรียจากระบบเอเอส เป็นปุ๋ยสีน้ำตาล ขนาด 0.1-0.3 มม. จากโรงงานแปซิฟิก มาร์รีน ฟูด จังหวัดสมุทรสาคร
แอโรบิก	แบคทีเรียจากระบบเอเอส เป็นปุ๋ยสีน้ำตาล ขนาด 0.1-0.3 มม. จากโรงงานแปซิฟิก มาร์รีน ฟูด จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 3-4 แผนการทดลองช่วงที่ 2

การทดลองที่	ตัวแปรควบคุม	ถึงปฏิกรณ์ส่วน		
		ยูเอเอสบี	แอน็อกซิก	แอโรบิก
1	อัตราน้ำเสียเข้าระบบ	0.75Q	0.25Q	-
	อัตราการหมุนเวียนภายในระบบ	8.5Q	2Q	0.75Q
	อายุตะกอน (วัน)	-	20	20
2	อัตราน้ำเสียเข้าระบบ	0.75Q	0.25Q	-
	อัตราการหมุนเวียนภายในระบบ	8.5Q	4Q	0.75Q
	อายุตะกอน (วัน)	-	20	20

- Q = อัตราน้ำเสียที่ใช้ เท่ากับ 400 ลิตร/วัน

3.2 ชุดอุปกรณ์การทดลอง

3.2.1 ชุดอุปกรณ์ของการทดลองช่วงที่ 1 มีดังนี้

- ถังพักน้ำทิ้ง	ขนาดความจุ 20 ลิตร	3	ชุด
- ถังพักน้ำเสีย	ขนาดความจุ 10 ลิตร	1	ชุด
- ถังปฏิกรณ์ยูเอเอสบี	ขนาดความจุ 2 ลิตร	3	ชุด
- อุปกรณ์วัดก๊าซแบบแทนที่น้ำ		3	ชุด
- เครื่องสูบน้ำแบบรีด 4 หัว		1	ชุด
- เครื่องสูบน้ำแบบไดอะแฟรม		3	ชุด

ชุดอุปกรณ์การทดลองช่วงที่ 1 แสดงดังรูปที่ 3-1 และผังการทำงานช่วงที่ 1 แสดง

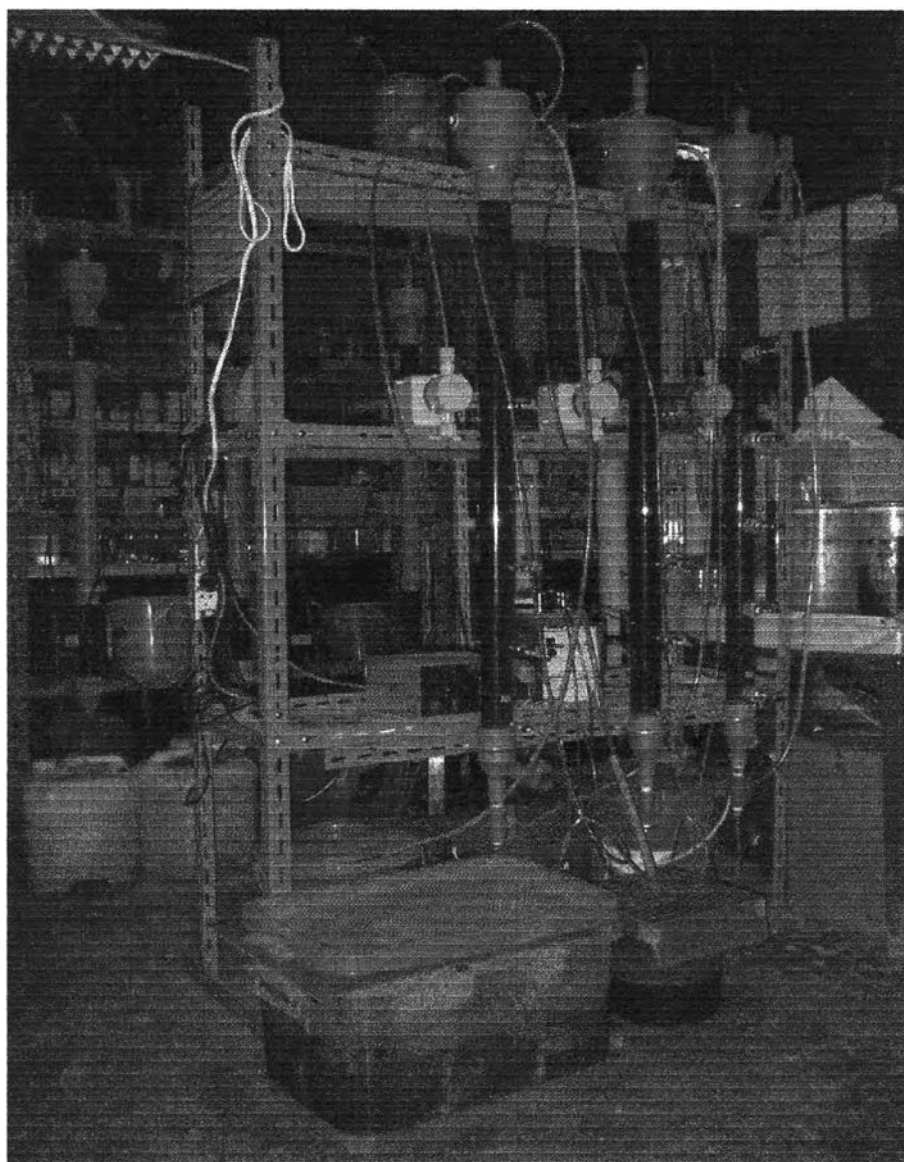
ดังรูปที่ 3-2

3.2.2 ชุดอุปกรณ์ของการทดลองช่วงที่ 2 มีดังนี้

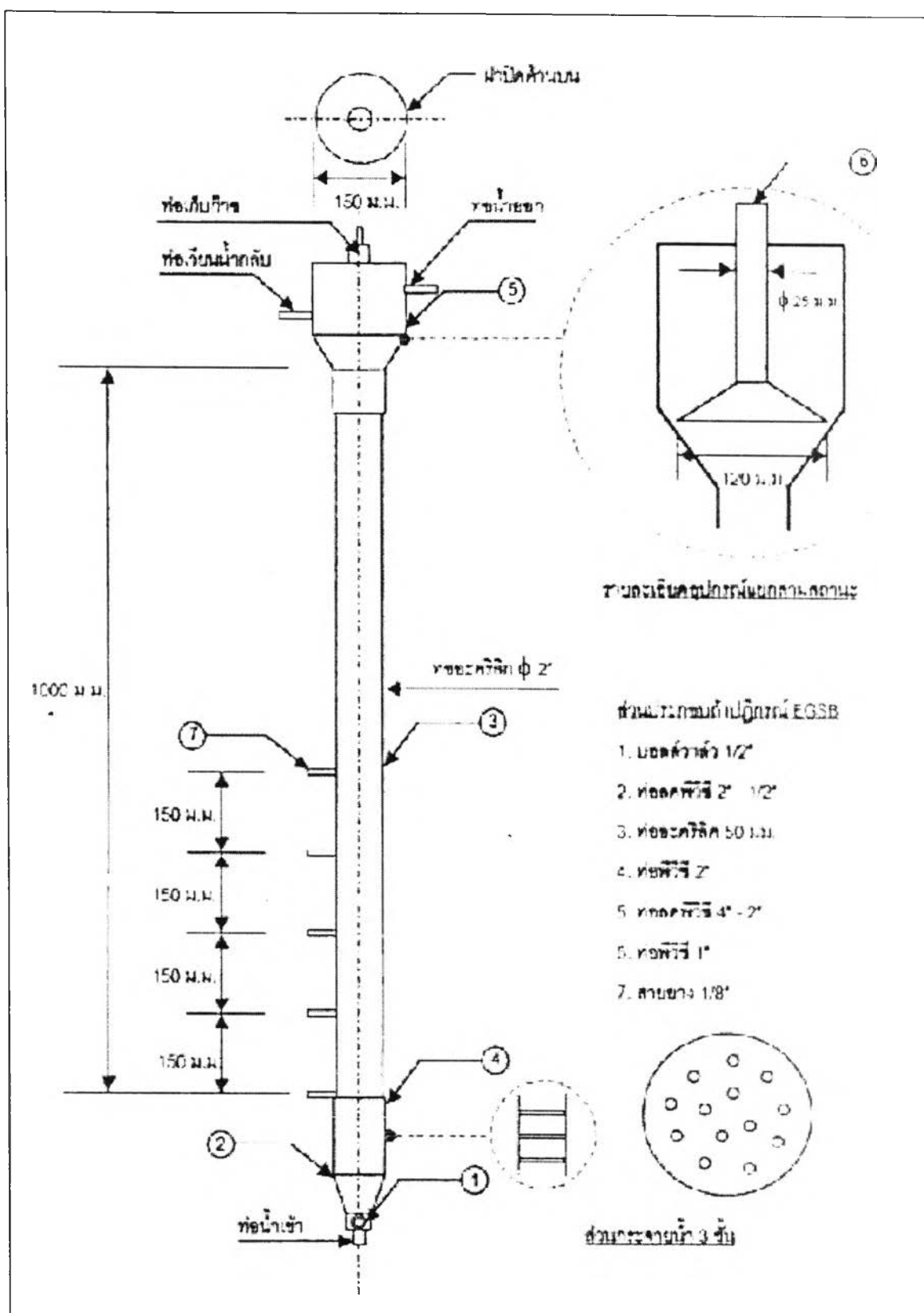
- ถังพักน้ำทิ้ง	ขนาดความจุ 150 ลิตร	1	ชุด
- ถังพักน้ำเสีย	ขนาดความจุ 500 ลิตร	1	ชุด
- ถังปฏิกรณ์ยูเอเอสบี	ขนาดความจุ 200 ลิตร	1	ชุด
- ถังปฏิกรณ์แอน็อกซิก	ขนาดความจุ 150 ลิตร	1	ชุด
- ถังแอโรบิก	ขนาดความจุ 350 ลิตร	1	ชุด
- ถังพักน้ำเวียนจากระบบยูเอเอสบี	ขนาดความจุ 100 ลิตร	1	ชุด
- ถังสารเคมีปรับสภาพต่าง	ขนาดความจุ 50 ลิตร	1	ชุด
- ส่วนดักเม็ดตะกอนออกจากระบบยูเอเอสบี		1	ชุด
- อุปกรณ์วัดก๊าซแบบแทนที่น้ำ		1	ชุด

- เครื่องเติมอากาศ	1	ชุด
- เครื่องสูบน้ำหยดเชิง	2	ชุด
- เครื่องสูบบแบบไดอะแฟรม	1	ชุด
- ชุด Air lift	1	ชุด

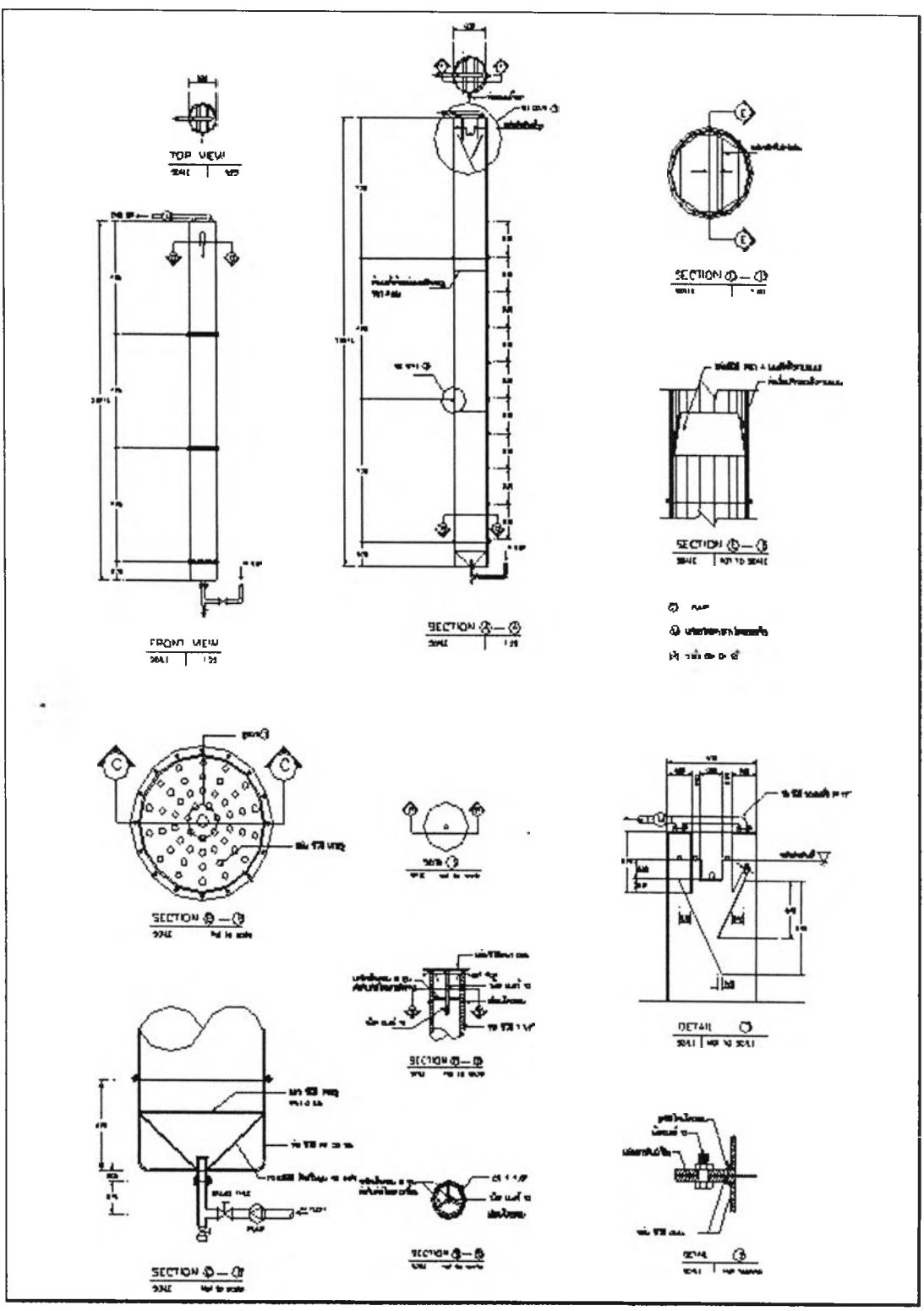
ผังการทำงานช่วงที่ 2 แสดงดังรูปที่ 3-3

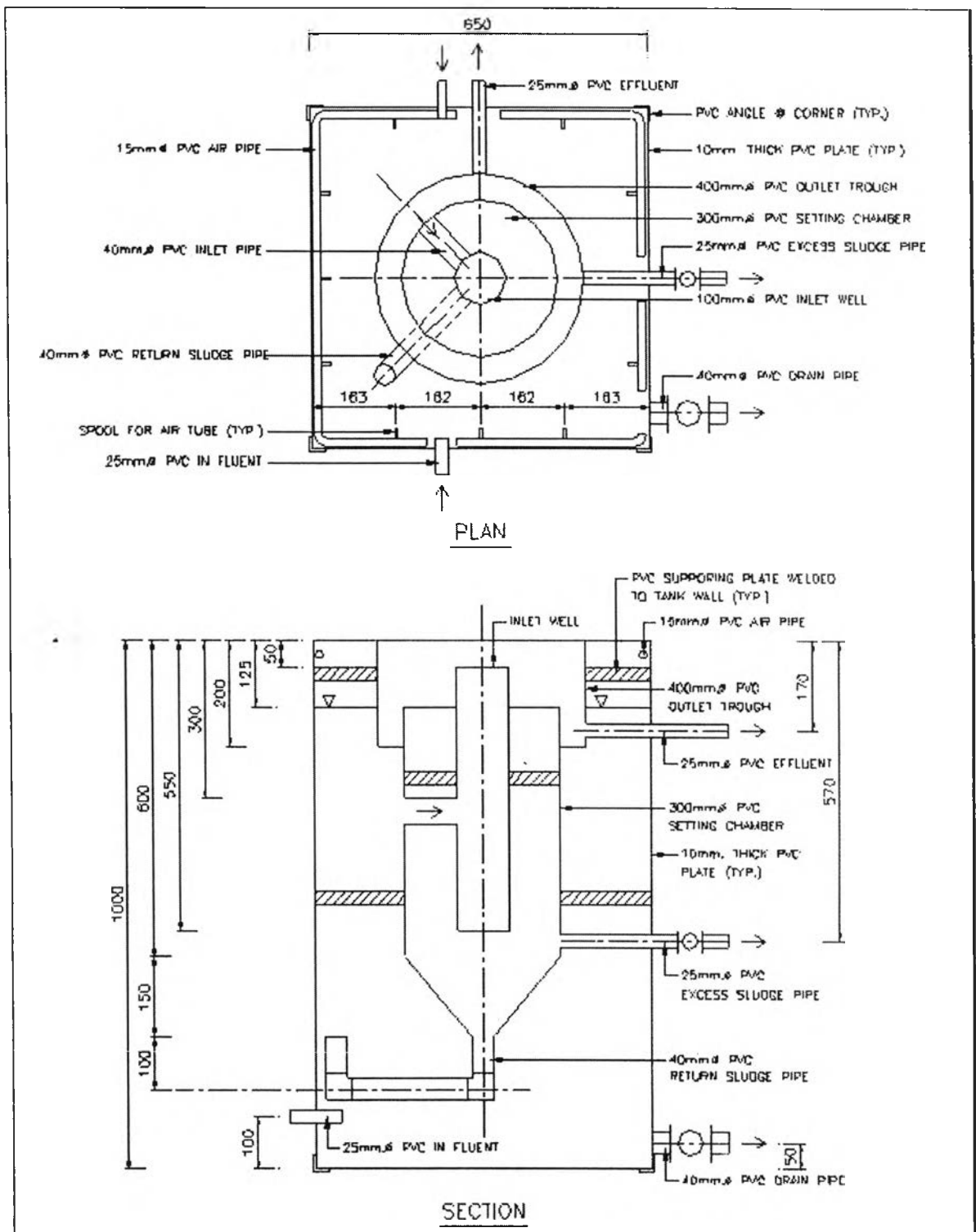
รูปที่ 3-1 ชุดอุปกรณ์ของการทดลองช่วงที่ 1 (ระดับห้องปฏิบัติการ)

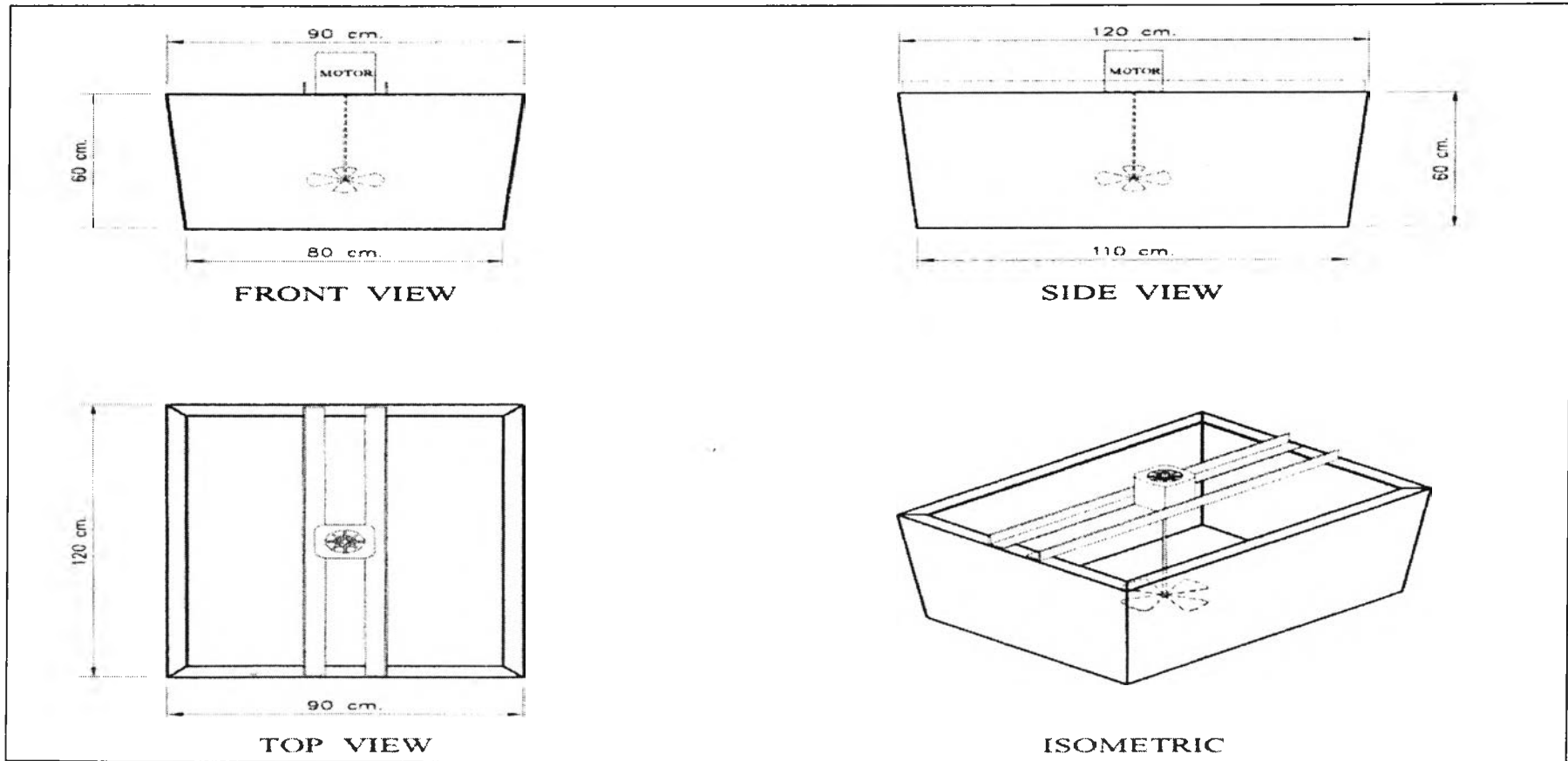
รูปที่ 3-2 ถังปฏิกรณ์ยูเอเอสบี ระดับห้องปฏิบัติการ

รูปที่ 3-3 ถังปฏิกรณ์ยูเอเอสบี ระดับต้นแบบสถาปัตย์นําร่อง

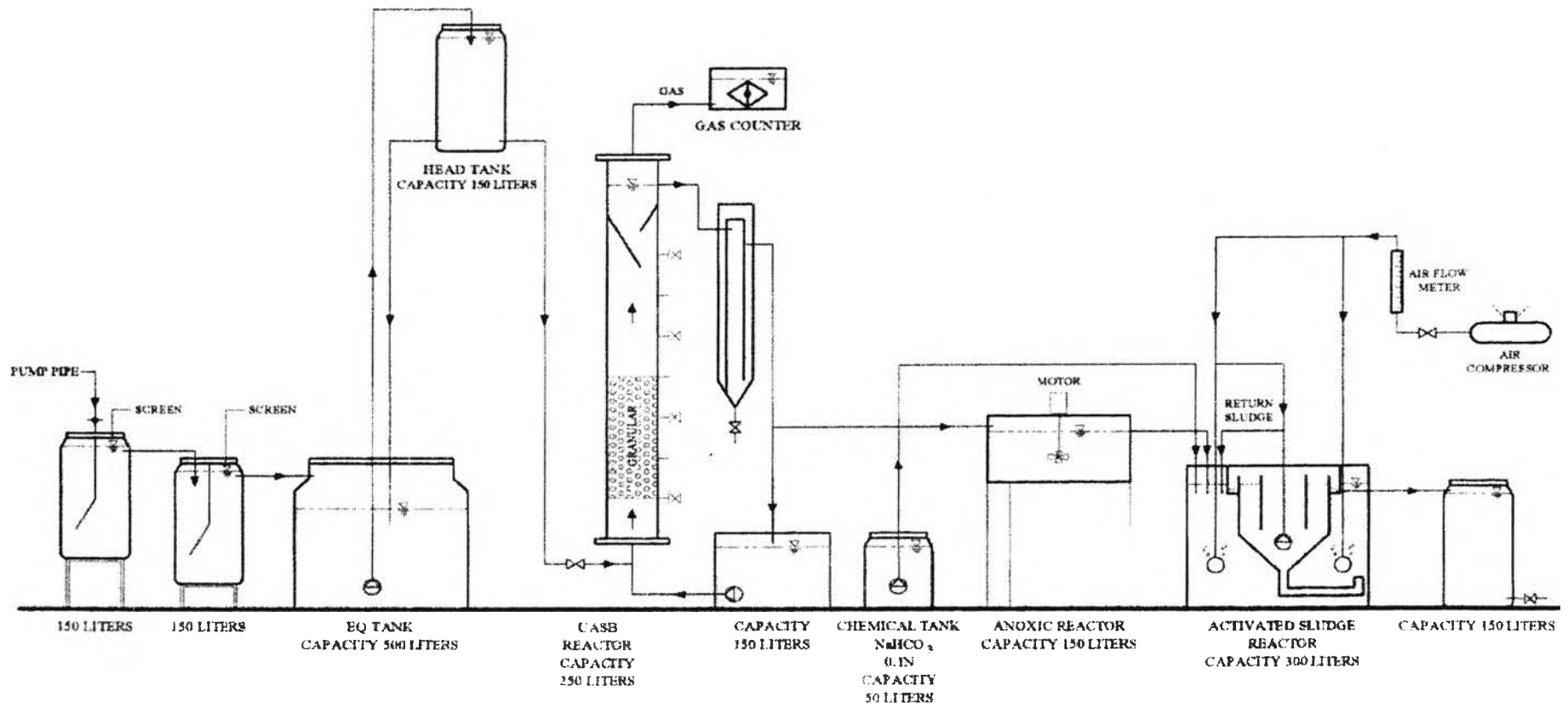

รูปที่ 3-4 ถังปฏิกรณ์แอโรบิก ระดับต้นแบบสาธิตนำร่อง

รูปที่ 3-5 ถังปฏิกรณ์แอนีออกซิก ระดับต้นแบบสาธิตนำร่อง

รูปที่ 3-6 ผังการทำงานของ การทดลองช่วงที่ 2 (ระดับต้นแบบสาธิตน้ำร่อง)

3.3 จุดเก็บตัวอย่างน้ำ

รายละเอียดจุดเก็บตัวอย่างและความถี่ในการวิเคราะห์พารามิเตอร์ต่างๆ แสดงดังตารางที่ 3-5

ตารางที่ 3-5 จุดเก็บตัวอย่างและความถี่ในการวิเคราะห์พารามิเตอร์ต่างๆ

พารามิเตอร์	น้ำเสีย	น้ำออกจาก			ในถัง			
		UA*	Anx	AS	UA*	Anx	Aer.	Sed.
พีเอช	A	A	A	A	A	A	A	A
อุณหภูมิ	A	A	A	A	A	A	A	A
ไออาร์พี ^a	A	A	-	-	A	-	-	-
ปริมาตรก๊าซ	-	-	-	-	A	-	-	-
ความเค็ม	A	A	A	A	A	A	A	A
ซีไอดี	A	A ^(f)	A ^(f)	A ^(f)	-	-	-	-
บีไอดี ₅	S	S ^(f)	S ^(f)	S ^(f)	-	-	-	-
ทีเคเอ็น	C	C ^(f)	C ^(f)	C ^(f)	-	-	-	-
แอมโมเนีย	S	S ^(f)	S ^(f)	S ^(f)	-	-	-	-
อินทรีย์ไนโตรเจน	S	S ^(f)	S ^(f)	S ^(f)	-	-	-	-
ไนเตรต	C ^(f)	C ^(f)	-	C ^(f)	-	C ^(f)	C ^(f)	-
ไนไตรต	C ^(f)	C ^(f)	-	C ^(f)	-	C ^(f)	C ^(f)	-
สภาพต่างทั้งหมด	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	-
สภาพต่าง HCO ₃ ⁻	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	-
ของแข็งแขวนลอย	A	A	-	A	A	A	A	A
วีเอสเอส	S	S	-	S	S	S	S	S
เอ็มแอลเอสเอส	-	-	-	-	-	A	A	A
เอ็มแอลวีเอสเอส	-	-	-	-	-	A	A	A
เอสวี 30	-	-	-	-	-	A	A	-
น้ำมันและไขมัน	S	S	S	S	-	-	-	-
กรดไขมันระเหยง่าย	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	B ^(f)	-
เปอร์เซ็นต์ก๊าซ	-	-	-	-	S	-	-	-
จุลินทรีย์	-	-	-	-	B	-	-	-

หมายเหตุ A หมายถึง ทุกวันจันทร์ พุธ และศุกร์

C หมายถึง ทุกวันจันทร์ และวันอาทิตย์

f หมายถึง กรองตัวอย่าง

B หมายถึง ทุกวันจันทร์

S หมายถึง ช่วง Steady state

^a หมายถึง วิเคราะห์เฉพาะช่วงที่ 1

3.4 การวิเคราะห์ตัวอย่าง

พารามิเตอร์และวิธีการวิเคราะห์ตลอดการทดลอง แสดงดังตารางที่ 3-6

ตารางที่ 3-6 แสดงวิธีการวิเคราะห์พารามิเตอร์ต่างๆ

พารามิเตอร์	วิธีการวิเคราะห์
พีเอช	เครื่องวัด pH
ออกซิเจน	เครื่องวัด DO
โออาร์พี	เครื่องวัด ORP
ปริมาณก๊าซทั้งหมด	วัดปริมาณก๊าซแบบแทนที่น้ำ
ความเค็ม	เครื่องวัด Salinity
ซีไอดี	วิธี Close Reflux
บีไอดี ₅	วิธีการวิเคราะห์แบบเจือจางโดยไม่เติม seed
ทีเคเอ็น	วิธี Kjeldahl
แอมโมเนีย-ไนโตรเจน	วิธีการกลั่นและไตเตรท
ออร์แกนิก-ไนโตรเจน	วิธีการกลั่นและไตเตรท
ไนเตรต	Ion Chromatography
ไนไตรต์	Ion Chromatography
สภาพต่างทั้งหมด	วิธี Direct Titration ของ Anderson & Young
สภาพต่างไบคาร์บอเนต	วิธี Direct Titration ของ Anderson & Young
ของแข็งแขวนลอย	GF/C filter
ของแข็งคงตัว	GF/C filter
เอสวี ₃₀	Volumetric method
เอ็มแอลเอสเอส	GF/C filter
เอ็มวีเอสเอส	GF/C filter
น้ำมันและไขมัน	วิธีสกัดด้วยซ็อกซ์เลต
กรดไขมันระเหย	วิธี Direct Titration ของ Anderson & Young
เปอร์เซ็นต์ก๊าซ	GC
จุลินทรีย์	ส่องกล้อง